

Naročnine: enoletno 26 Din, 6 mesečno 14 Din, 3 mesečno 8 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Konjicova ulica 5. Telefon 8109, 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon 440.
 Celje: Kocnova ul. 2. Telefon 8109, 8190.
 Rokopis se ne vrača. - Oglas po tarifi.

JUTRO

Upravištev: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
 Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.
 Informativni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2402.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 440.
 Podružnica Celje: Kocnova ulica št. 2. Telefon št. 190.
 Računi pri pošti. Čet. svetilnik: Ljubljana št. 11.842; Praha št. 72.180; Wies Nr. 105.241.

Živela kraljevina Jugoslavija!

Triumf ideje narodnega in državnega edinstva. — Novo ime in nova upravna razdelitev naše države

Naša država se bo tudi službeno imenovala Kraljevina Jugoslavija — Razdeljena bo na devet banovin z bani na čelu — Dosedanje oblasti odpadejo — Oblastne samouprave ukinjene — Dalekosežna decentralizacija — Mariborska in ljubljanska oblast združeni v Dravsko banovino s sedežem v Ljubljani — Črnomeljski srez in Medjimurje pripadeta Zagrebu, čabarski srez pa Ljubljani

Ljubljana, 3. oktobra.

Med najpomembnejše datume naše zgodovine se je uvrstil današnji dan. Gotovo pa ga ni od 6. januarja dalje dogodka, ki bi vzbudil po državi večjo pozornost, nego so jo povzročile najnovejše vesti iz Beograda. Kraljevina je dobila novo ime in hkrati novo upravno razdelitev, ki se popolnoma razlikuje od sedanje ter bo nedvomno tvorila osnovo vsej bodoči javni upravi.

Velevažne so te vesti. Naši notranji politiki se je s tem temeljitim aktom pokazala povsem določena smer. Dosedanje napovedi o bodoči notranji državni razdelitvi so dobile konkretno obliko in podale orientacijo v razvoju notranjih odnosov v državi, kakor se je ukazal s proglasom šestega januarja.

Najpomembnejše je dejstvo novega državnega imena. Namesto dolgega naslova kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev smo dobili enostavnejšo označbo, Kraljevina Jugoslavija. V prvi dobi po osvoboditvi je naša nacionalna javnost vzela na znanje, da se ni uveljavilo jugoslovensko ime tudi na zunaj. Smatrala je to dejstvo za znak, da je konservativnost znagala nad unitaristično idejo, ki nam je vendar pripomogla do zmag v veliki borbi in nas uveljavila kot enoto doma in v mednarodnem svetu. Težko se je naša javnost oživela v to dejstvo, ocenjujoč ga kot reakcionarno koncesijo preteklosti.

Toda pokazalo se je, da je ideja ipak močnejša. V mednarodnem svetu se je ime Jugoslavije uveljavilo domala popolnoma in tudi doma je živelo dalje kljub neskladnosti z uradno označbo in je tudi tu prevladalo domala popolnoma.

Zgodovinski nagovor ministrskega predsednika generala Živkovića naglašal kot poglavitni nagib novega državnega imena težnjo, da se popolnoma odstranijo razlike med sestavnimi deli državne narodnosti in da se v vsem življenju afirmirajo in uveljavijo unitaristična stremjenja. Dobili smo tedaj jugoslovensko ime v onem smislu in pomenu, kakor ga je zahtevala vsa naša nacionalna javnost v času velike osvobodilne borbe. To je afirmacija enotnosti državnega naroda.

Tudi nova razdelitev na upravne enote pomeni popolno negacijo dosedanjega načela pri administrativni razdelitvi. Osnovna zahteva vseh onih, ki so v Jugoslaviji hoteli uveljaviti unitarizem, a hkrati ustanoviti administrativno decentralizacijo, je bila, naj bodo upravne enote dovolj velike, da bodo mogle izvršiti svojo važno funkcijo smiselno in produktivno. Zato dejstvo 33 oblasti ni moglo ustrezati potrebam in težnjam prebivalstva, marveč je še podražilo upravni aparat.

Nove upravne enote so sedaj dovolj velike, da bodo sposobne za smotreno administrativno delo in da poenostavijo, ne pa komplicirajo upravni aparat. Nimamo se točnega pregleda o poteku mej med novimi administrativnimi enotami, ali govor ministrskega predsednika naglašal, da so se potegnile po vidiku prirodnih in prometnogospodarskih enot, ki so vsekakor najboljša osnova vsakršni administrativni teritorialni razdelitvi.

Tako postaja datum 3. oktobra z ukrepi, ki se bodo v bodočnosti nedvomno naslanjali na ta temeljni akt, velevažen mejnik v zgodovini jugoslovenov, mejnik v našo lepšo in boljšo bodočnost.

Povratak prometnega ministra

Beograd, 3. oktobra. AA. Minister prometa inž. Radičević se je včeraj vrnil iz Dubrovnika v Beograd.

Konferenca o industrijskih in obrtnih izdelkih

Beograd, 3. oktobra. p. Jutri ob 10. dopoldne se bo vršila v kabinetu ministra trgovine in industrije konferenca o rešitvi spora med industrijski in obrtniki o pravici izdelovanja izrazi to obrtnih izdelkov. Konference se bodo udeležili načelniki oddelka ministrstva trgovine Milivoj Savić, načelnik oddelka za notranjo trgovino Stjepan Krpan, načelnik splošnega oddelka Momčilo Bojić, inspektor Dragiša Stojadinović ter po dva zastopnika obrtni in industrijske zbornice.

Šahovski turnir za svetovno prvenstvo

Heldelberg, 3. oktobra. h. Danes se je pričela četrta partija šahovskega boja za svetovno prvenstvo med Aljechinom in Bogoljubovom. Partija se ni končala.

Beograd, 3. oktobra. AA. Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je sestel ob pol 18. uri, je predsednik vlade general Peter Živković seznanil ministrski svet s sklepom, da uveljavi zakon o nazivu in porazdelitvi kraljevine na upravna področja. Naša kraljevina se bo službeno imenovala: Kraljevina Jugoslavija, a razdeljena bo na naslednjih devet banovin:

1. dravska banovina s sedežem v Ljubljani,
2. savska banovina s sedežem v Zagrebu,
3. vrbaška banovina s sedežem v Banjaluki,
4. primorska banovina s sedežem v Splitu,
5. drinska banovina s sedežem v Sarajevu,
6. zetska banovina s sedežem na Cetinju,
7. dunavska banovina s sedežem v Novem Sadu,
8. moravska banovina s sedežem v Nišu,
9. vardarska banovina s sedežem v Skoplju.

Na čelu vsake banovine stoji ban, ki se nahaja izven kategorij uradniškega zakona.

S tem zakonom je izvedeno načelo dekoncentracije upravne oblasti. Veliko število uradov in poslov preide v delokrog banov, ki bodo poslovali dceela samostojno, na lastno odgovornost, a po navodilih in pod vrhovnim nadzorstvom pristojnih ministrov.

Ministrski svet je sprejel predlog predsednika vlade in ga potrdil.

Nocoj je podpisal ta zakon Nj. Vel. kralj, jutri pa bo objavljen v »Službenih Novinah«.

Nagovor ministrskega predsednika

Beograd, 3. oktobra. AA. Na nocojšnji seji ministrskega sveta je predsednik vlade general Peter Živković predložil zakon o razdelitvi države na banovine z naslednjim govorom:

»Gospodje ministri! Sedaj po 9 mesecih od zgodovinskega januarskega manifestu, s katerim je bilo proglašeno, da je država nad vse, je mogoče izvesti razdelitev države na oblasti na podlagi najbolj objektivnih kriterijev in sicer tako, da bo razdelitev za narod najbolj koristna in da bo obenem čim manj obremenjevala državne finance in proračun, z drugimi besedami narodno gospodarstvo. Naša država, ki je bila razdeljena na 33 oblasti, bo v bodoče razdeljena na 9 oblasti, ki se bodo imenovale banovine. S to razdelitvijo se bo centralna uprava razbremenila, a administracija bo organizirana na enostavnejši in smotrenejši podlagi. S prenosom mnogih važnih poslov od centralne se bo omogočilo hitrejšo odpravljanje mnogih poslov, ki so doslej zaradi dosedanje ureditve zastajali.

Pri določitvi mej novih oblasti je bilo v prvi vrsti merodajno stremjenje, naj bodo te nove meje čim bolj prirodne, kakor tudi stremljenje, da bi se ustvarile čim bolj prirodne prometne in gospodarske zveze posameznih kraljev z njihovimi upravniimi središči. Končno je šlo stremljenje za tem, da se nova razdelitev po možnosti prilagodi potrebam ostale administracije.

Da bi se nova porazdelitev izvršila čim hitreje in čim lažje, so bile obdržane dosedanje meje posameznih srezov, ker so te meje ustaljene in splošno znane. Zato so bili posameznim oblastem prideleni celotni srez. Izjema je bila narejena le tam, kjer je bilo to neobhodno potrebno, da so se dosegle prirodne meje.

Nazivi novih oblasti so se vzeli v prvi vrsti po imenih večjih rek, ki tečejo po njihovih področjih, to pa zato, ker so ta imena pri nas že znana in ker na zelo izrazit način obeležujejo posamezne banovine.

Gg. ministri! Pri tej priliki se je neizbežno pojavila potreba, da se tudi v službenem nastopu naše kraljevine očituje polno državno in narodno edinstvo. Zato se bo naša kraljevina v bodoče imenovala Jugoslavija. To ime izraža ne le polno državno in narodno edinstvo, temveč predčuje simbolično tudi idejo popolne ravnopravnosti, enakosti in bratstva nas Slovanov na jugu, Srbov, Hrvatov in Slovencev. S to razdelitvijo smo ustvarili vse pogoje, da se naš narod v notranji harmoniji nacionalnega edinstva lahko ves posveti kulturnemu in gospodarskemu ojačenju in kot tak podpre mednarodno zajednico kot stalno zanesljivi element mednarodnega mira.

Velikost novih banovin

Beograd, 3. oktobra. AA. Nocojšnji zgodovinski seji ministrskega sveta so prisostvovali vsi ministri, razen ministra za javna dela inž. Savkovića, ministra za kmetijstvo dr. Frangeša, ki se nahajata na zdravljenju, in ministra vojske in mornarice generala Hadžića, ki se nahaja v Kragujevcu. Na seji je predsednik vlade general Živković obvestil člane ministrskega sveta o zakonu, ki uvaža novo službeno ime za našo državo in novo upravno razdelitev. Službeni naziv naše države bo v bodoče kraljevina Jugoslavija. Z uveljavitvijo tega naziva se stremi za tem, da se manifestira edinstvo naroda in države, kakor tudi, da se simbolično manifestira ideja enakosti, ravnopravnosti in bratstva vseh jugoslovenov.

Kraljevina Jugoslavija bo razdeljena na 9 banovin, pri čemer bodo Beograd, Zemun in Pančevo tvorili samostojno upravo mesta Beograda kot prestolnice.

Po številu prebivalstva bodo posamezne banovine imele približno: savska 2.320.000 prebivalcev, dunavska 2.100.000, vardarska 1.405.000, drinska 1.400.000, moravska 1.200.000, dravska 1.040.000, vrbaška 850.000, primorska 800.000, in zetska 740.000 prebivalcev.

Po površinah bodo posamezne banovine velike po naslednjem redu: vardarska 39.566 kvadratnih kilometrov, savska 36.897, zetska 32.322, drinska 29.279, dunavska 28.160, moravska 29.721, vrbaška 20.558, primorska 19 tisoč 417 in dravska 15.936 kvadratnih kilometrov.

Smernice nove razdelitve

Posamezne banovine se nazivajo po najznačilnejših rekah, ki tečejo skozi njihova ozemlja, in sicer zaradi tega, ker so ti nazivi po rekah danes že udomačeni, in ker so že davno v uporabi pri vojaški teritorialni razdelitvi. Pri določevanju mej novih banovin se je predvsem upoštevala potreba, da imajo biti te meje prirodne, to se pravi, da naj gredo po gorskih grebenih in vzdolž velikih rek. Razen tega se je upoštevala potreba, da se izkoristijo komunikacije in naravna pota posameznih krajev s posameznimi središči, h katerim prirodno gravitirajo. Nadalje se je upoštevala potreba, da so posamezne banovine tako velike, da bodo kot gospodarske celote popolnoma sposobne za življenje in končno tudi to, da bo nova razdelitev popolnoma odgovarjala potrebam državne administracije. Tako na primer je srez Črnomelj priključen savski banovini, ker je prirodno navezan na Karlovec, ki je istotako pripadel savski banovini. Srez Čabar, ki je po svojih zvezah navezan na sever, pa je pripadel dravski banovini. Medjimurje je po svojih zvezah navezano na

Nj. Vel. kralj Aleksander, vladar Jugoslavije

Ministrski predsednik general Peter Živković

Varaždin in na Zagreb ter je zato dodeljena savski banovini. Prekmurje, ki je močnejše vezano na Ptuj, pa je pridruženo dravski banovini. Ban izvršuje svoje zakonite pristojnosti samostojno in po svoji odgovornosti. Njemu so podrejeni vsi uradi in organi splošne uprave v banovini. Ban izvršuje nadzorstvo nad samoupravo. V njegovo pristojnost spadajo skoro vsi posli iz ministrskih resorov kmetijstva in javnih del, zatem nadzorstvo nad vsemi delničnimi in drugimi gospodarskimi družbami, posli trgovskih, industrijskih in obrtniških zbornic, odločevanje po obrtnem zakonu, izvrševanje zakonov o šumah in lovu, nadzorstvo nad vsemi državnimi rudniki, vsi posli socialnega skrbstva, vsi posli sanitetne uprave,

Delokrog bana

Na čelu banovine stoji ban, ki zastopa kraljevsko vladu v banovini. Ban je izven skupin in kategorij določenih z zakonom o uradnikih. V zakonu je izvedeno načelo dekoncentracije politično upravne oblasti. Ban izvršuje svoje zakonite pristojnosti samostojno in po svoji odgovornosti. Njemu so podrejeni vsi uradi in organi splošne uprave v banovini. Ban izvršuje nadzorstvo nad samoupravo. V njegovo pristojnost spadajo skoro vsi posli iz ministrskih resorov kmetijstva in javnih del, zatem nadzorstvo nad vsemi delničnimi in drugimi gospodarskimi družbami, posli trgovskih, industrijskih in obrtniških zbornic, odločevanje po obrtnem zakonu, izvrševanje zakonov o šumah in lovu, nadzorstvo nad vsemi državnimi rudniki, vsi posli socialnega skrbstva, vsi posli sanitetne uprave,

vsil posli, ki se tičejo osnovanja, ureditve in dela narodnih šol, nadzorstvo nad delom in osebjem srednjih šol, graditev in vzdrževanje vseh šol in njihovo oskrbovanje.

Vse posle, ki se prenesejo od centralne oblasti na bana, izvršuje ban pod vrhovnim nadzorstvom in po navodilih resornih ministrov, toda njegovo delo je popolnoma samostojno. S tem prenosom poslov, ki so bili doslej v pristojnosti centralne uprave, na delokrog bana, se bo v mnogem razbremenila in osvobodila administracija, uprava sama pa bo postala narodu pristopnejša in bližja. S tem se bo administracija pocenila in osvobodila ter bo v bodoče v njej nemogoč zastoj in neekspeditivnost v poslih, ki so doslej delali centralizem pogosto neokoren.

Ker je banovinom dana široka pristojnost dela, se bodo na banske položaje postavljale osebe velikega ugleda. Za strokovne posle banovine jim bodo dodeljeni banski pomočniki, ki bodo imeli one kvalifikacije, kakor so jih sedaj imeli veliki župani. Službeno osebje v banovini se bo vzelo iz dosedanjih županov, oblastnih samouprav in poslovnih pristojnih ministrstev.

Izvedba zakona

V roku dveh mesecev po uveljavitvi tega zakona se prične poslovanje v banovini in preneha poslovanje dosedanjih županijskih oblasti. Veliki župan in županijsko osebje se postavi na razpolago banu, istotako tudi osebje oblastnih samouprav. Zakon o oblastni in sreski samoupravi od 26. aprila leta 1922. se ukinja. S posebnimi uredbami ministra financ in ministra notranjih poslov se bo uredilo vprašanje imetja in budžetiranja dohodkov in izdatkov dosedanjih oblasti.

Na seji ministrskega sveta so govorili o tem predmetu zunanji minister dr. Marinković, minister brez portfelja Uzunović in finančni minister dr. Švrliuga, ki so v celoti odobrili odločitev predsednika vlade. Nj. Veličanstvo kralj je nocoj podpisal zakon, ki bo jutri objavljen v »Službenih Novinah«. Ta konstituta izprememba v administraciji države predstavlja veliko delo za popolno konsolidacijo Jugoslavije.

Vtis novice v Ljubljani

Brzo natiskani letaki »Jutra«, razposlani v kavarne in večje javne lokale, so poskrbeli, da je bila ljubljanska javnost že tekom večera obveščena o kraljevini Jugoslaviji. Povsod spontano odobravanje. Brez hrupa. Z resno pritrilno besedo:

— Vendar! Tako je prav! Živio!

Baš pred pričetkom večernih predstav se je novica razširila med množicami, šetajočimi se pred kinematografi. Šlo je od ust do ust. Prav nič skrivnostno, še manj ugrabljivo. Povsod samo kratko in odkrito pritrjevanje.

Sele v kavarah so se počasi razvezale diskusije. Tako pač, kakor diskutirajo Ljubljančani: Zgolj s praktičnimi argumenti seveda:

— Nu, vidite, saj je prejšnje ime bilo predolgo. Vprašajte Nemca ali Francoza, če je kdaj dejal drugače kakor Jugoslavija.

— In deset let smo se za to preklajali!

— Ampak zdaj bo držalo!

— Bo!

Na uredništvo so prihajala telefonična povpraševanja, če je resnica.

— Resnica, resnica!

Na Viču, na primer, so fantje kar poskočili od veselja. Vse se je razločno slišalo v telefonu.

— Hural! Zdravol!

In tako bo danes šlo po vsej Sloveniji po vsej Jugoslaviji. Zdaj smo eno. Kraljevina SHS je za nami, živela kraljevina Jugoslavija!

Bolgarski rezervni oficirji obsojajo makedonskijuvušče

Sofija, 3. oktobra. AA. Zveza bolgarskih rezervnih podoficirjev, ki šteje nad 20.000 članov, je objavila manifest, v katerem obsoja uboje makedonskijuvuščih. Zveza poziva vlado, naj podvzame vse potrebne mere, da se vzpostavi zakonitost v državi.

Združitev bolgarskih zemljoradnikov

Sofija, 3. oktobra. AA. Na današnji seji poslancev združenih zemljoradniških frakcij Muravjeva in Djordje Markova s poslanec Kostom Tomova je bil dosežen popoln sporazum. Vse tri skupine bodo tvorile enoten parlamentaren klub. S tem je zemljoradniški klub postal mogoč, kakor je bil za čas pokoj. Stamboljskega.

Zgodovinski zakon o novi ureditvi Zakon stopi takoj v veljavo in mora biti izveden v dveh mesecih - Izredno važne prehodne odredbe

Beograd, 3. oktobra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih poslov podpisal in objavil zakon o imenu in razdelitvi kraljevine na upravna področja. Zakon se glasi:

Službeni naziv kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je »Kraljevina Jugoslavija«.

Razmejitev banovin

Obča uprava v kraljevini Jugoslaviji se vrši po banovinah, srezih in občinah. Banovina je devet in to:

Dravska banovina s sedežem v Ljubljani, savska s sedežem v Zagrebu, vrbaška s sedežem v Banjaluki, primorska s sedežem v Splitu, drinska s sedežem v Sarajevu, zetska s sedežem na Cetinju, dunavska s sedežem v Novem Sadu, moravska s sedežem v Nišu in vardarska s sedežem v Skoplju.

Dravska banovina obsega del teritorija ki ga razmejujejo kote 1344 (kjer seže južna meja s reko Čabar do državne meje), dalje državna meja na pravni Italiji, Avstriji in Madžarski do kraja, kjer pride državna meja na reko Muro (severovzhodno od Čakovca); od reke Mure gre meja do kote 1344 po vzhodnih, oziroma južnih mejah srezov Lendava, Ljutomer, Ptui, Šmarje, Brežice, Krško, Novo mesto, Kočevje in Čabar, obsegajoč obenem vse te srece.

Savsko banovino razmejuje od kote 1344 do reke Mure dravska banovina, zatem gre meja ob reki Muri in dalje ob državni meji napram Madžarski do kraja, kjer se državna meja oddalja od reke Drave, zatem gre ob Dravi in Dunavu do severne meje s rezo Vukovar (južno od Dalia). Od Dunava do Save gre meja ob vzhodni meji srezov Osijek, Djakovo in Brod, obsegajoč te srece. Dalje gre ob reki Savi do izliva reke Une, nato pa po reki Uni do severovzhodne meje s rezo Dvor (jugozapadno od Kostajnice). Od tega kraja pa do Jadranskega morja (do Morlaškega kanala) gre meja po južni meji srezov Kostajnice, Petrinja, Glina, Vrgin most, po jugovzhodni meji s rezo Vojnić, ob vzhodni meji s rezo Slunj, Korenica in Dolnji Lapac ob južni meji srezov Gračac in Gospić, obsegajoč vse te srece. Od obale krene meja po ljubljanski pčini in po kanalu Nova Poljana ter med otokoma Marina in Planik, severno od otoka Oljib in Silva do državne meje na Jadranskem morju.

Vrbaška banovina omejuje na severovzhodni strani srez Dvor (jugozapadno od Kostajnice), reka Una do njenega dolnjega izliva v Savo, za tem reka Sava do meje med srezoma Derвента in Gradačac. Od tam gre meja napram vasi Mrka Ana in nato v jugovzhodni smeri skozi srez Gradačac med občinami Crkvena, Slatina in Dramešina na eni strani ter občinami Grabska, Gradačac in Zelenička na drugi strani. Dosedanji srez Gračac seče meja med občinami Orahovica in Bosansko Petrovo selo (Brdjanin) na eni strani in občinami Dobrovac, Gračani in Karanovac na drugi strani, a srez Maglaj med občinama Vasovac in Mustej - Bašić na eni strani ter občinama Osejica in Maglaj selo na drugi strani. Odtod preide k reki Bosni pri vasi Dolac, odkoder krene po jugozapadni meji s rezo Maglaj do tromeje srezov Tešanj, Maglaj in Zepče. Od te točke gre meja po severni meji srezov Tepče, Zenica in Travnik do planine Vlačić (Zula Greda, 1740), krene dalje s te planine do Begovega konca (1557), prehaja nato med vasi Celilovac in Krčevina in preko Radalje planine (1338) in Igrališta (885), odkoder preide na Rakovico (1217). Odtod vodi meja med vasema Podripi in Sultanovići, nato pa med vasema Gmič in Guvna na Osjoj (888), odtod pa preko Šulaga (1533) Denirove (1724) in Črne vrha (408) na Mali Vitorog (1748), odkoder vodi meja po vzhodni in jugozapadni meji glamoškega sresa do Medjugorja (1487) na planino Staretino. Od tod gre meja med vasema Grgurici in Crni Lug na Gnjat (1806) in preide preko Velikega Bata (1851) na južno mejo s rezo Livno, nato teče po severozapadni meji tega sresa do tromeje srezov Livno, Donji Unac in Knin ter nato po severovzhodni meji tega sresa do Une.

Primorska banovina meji na severni strani na južne meje savske in vrbaške banovine do tromeje srezov Travnik, Zepče in Tešanj. Od tod gre meja do Črne vrha (1955), nato po grebenu Suhe Jele (1649) in Kita (1871) na Ljunevico (1728), zavije pri Krtači (2070) v jugozapadno smer na mejo s rezo fojničkega ter ob severno - vzhodni strani tega sresa na Ivanplanino, od koder krene do morja in sicer po južni in vzhodni meji srezov Konjic, Mostar, Ljubuški in Metković, obsegajoč vse te srece. Nato zavije okoli otoka Korčula in konča na jugu pri otoku Vis.

Drinska banovina ima svojo zapadno mejo skupno z mejo primorske, vrbaške in savske banovine. Nato gre njena meja do Dunava, nato pa po meji sresa Vukovarja ter krene zatem na severno vzhodno mejo s rezo Mitrovića. Odtod gre njena meja po reki Savi do izliva reke Kolubare. Od izliva Kolubare gre meja po vzhodni meji sresa posavskega (Obrenovac) za tem po vzhodni meji tamnavskega, kolubarskega (Uonica) in lazarevačkoga sresa, obsegajoč tudi srez ljubiški. Nato gre njena meja po vzhodni meji dragačevskega sresa ter krene dalje po južni meji dragačevskega, arilškega, zlatiborskoga, višegradskega, čajničkoga, rogatiškoga in sašajevskega sresa, obsegajoč vse te srece.

Zetska banovina. Severna meja je označena z južnimi mejami primorske in drinske banovine. Odtod gre meja ob mejah srezov Gradac, Užice in Studenica ter po državni meji napram Albaniji. Jugozapadno Peči teče njena meja po severnih mejah srezov Mitrovića in Peč ter po vzhodni meji s rezo Andrijevića, obsegajoč te srece, in odtod po državni meji napram Albaniji do Jadranskega morja.

Dunavska banovina. Na severozapadu jo omejuje meje drinske in savske banovine, na severovzhodni strani pa državna meja napram Madžarski in Rumuniji do kraja kjer se poslednja slika z Dunavom. Odtod gre meja po Dunavu in po meji sresa liguškega, ramskega in požarevačkoga ter po vzhodni meji sresa moravskega. Odtod krene na Ledičko planino in preko Kuršunje (1660) in Brza (822) na Kutenski Črni vrh, kjer pride na mejo drinske banovine, obsegajoč občine Zakutá in Guberevac iz Buhanskega sresa.

Moravska banovina. Na severovzhodni in vzhodni strani je omejena z državno mejo napram Rumuniji in Bolgarski s srezom lučeniškim. Pri Desečanskim Kladenicem zavije na južno mejo srezov ljučeniški, niški, duški, vucitrnjiški in drnički, obsegajoč vse te srece, na tromeji istočkoga, drničkoga in podriškega sresa zavije na mejo zetske banovine. Njeno severno mejo tvori meje drinske in dunavske banovine.

Vardarska banovina je na severu obeležena z mejami zetske in moravske banovine, na vzhodu, jugu in zapadu pa po državni meji napram Bolgarski, Grčiji in Albaniji.

Eventualna sporna vprašanja glede podrobnosti teh meja posameznih banovin bo reševalo ministristvo notranjih del. (Zaradi slabe telefonske zveze ne moremo jamčiti za točnost imen, navedenih v gornjih odstavkih. Op. ur.)

Ban in njegov delokrog

Uprava mest Beograda, Zemuna in Pančeva tvori posebno upravno celino, ki stoji pod neposredno upravo in nadzorom oblasti notranjega ministristva ter se naziva »Uprava grada Beograda«.

Na čelu banovine stoji ban. Ban se postavlja s kraljevim ukazom na predlog notranjega ministra v soglasju z ministrskim predsednikom. Ban je predstavnik kraljevske vlade v banovini. Ban je izven skupin in kategorij uradniškega zakona in se na njega ne nanašajo predpisi tega zakona glede starostne meje.

Ban vrši najvišjo politično in splošno upravno oblast v banovini. Njemu pripada pravica končnega reševanja po vseh predmetih njegove pristojnosti. Posle svojega delokroga opravlja po politično-upravnih in strokovnih uradnikih ter pomožnem osebju. Njemu so podrejene vse oblasti splošne uprave v banovini. Vse posle, ki spadajo v njegovo pristojnost, vrši z osebno odgovornostjo. Njemu dodeljeni referenti in pomožna osebja ter podrejeni organi vrše svoje delo po njegovih navodilih. Ban rešuje kot druga instanca splošne upravne oblasti vse pritožbe proti upravnim aktom, vrši nadzorstvo nad samoupravami in vodi v sporazumu s pristojno vojaško oblastjo nadzorstvo nad posli evidence obrambne sile, v kolikor spada ta evidence v delokrog notranje uprave.

V pristojnost bana spadajo vsi posli splošne uprave, ki po obstoječih zakonskih predpisih ne spadajo v pristojnost sreskih upravnih oblasti in niso pridržane ministristvom.

V pristojnost bana spadajo tudi tle posli splošne uprave:

I. 1. Vsi posli okrog pospeševanja poljedelstva, sadjarstva, vinogradništva, planšarstva in nadzorstvo nad izvrševanjem vseh zakonov, ki se nanašajo na pospeševanje bilčne produkcije in na pobijanje bilčnih bolezni in drugih škodljivcev; 2. vsi posli okrog pospeševanja živinoreje in veterinarstva v banovini; 3. vsi posli, ki se nanašajo na poljedelske organizacije in udruženja v banovini; 4. posli kolonizacije in komasacije; 5. poljska policija; 6. meteorologija.

II. 1. Projektiranje, zgradba in vzdrževanje vseh državnih cest in mostov v banovini in vseh cest in mostov do sedanje oblastne samouprave, nadzorovanje nad projektiranjem, zgradbo in vzdrževanjem nedržavnih cest in mostov; 2. projektiranje, zgradba in vzdrževanje državnih poslopj in drugih državnih arhitektonskih objektov v banovini, kakor tudi nadzorstvo nad projektiranjem, zgradbo in vzdrževanjem nedržavnih poslopj, namenjenih za javno uporabo; 3. izdajanje odlokov po obstoječih gradbenih predpisih; 4. ureditev vodnih tokov, kanalizacije, dobave vode, izkoriščanja vodnih sil, kakor tudi izdajanje dovoljenj za izkoriščanje vodnih sil po predhodnem odobrenju ministristva javnih del, nadalje melioracija in vsi posli vodnih zadrug.

III. 1. Nadzorstvo nad delničnimi in komanditnimi društvi, gospodarskimi, kreditnimi zadrugami in ostalimi ustanovami, ki se bavijo s sprejemanjem hranilnih vlog; 2. vsi posli, ki se nanašajo na trgovske, industrijske in obrtne zbornice v banovini, izdajanje odlokov.

po obrtnem zakonu in zakonu o obratih.

IV. 1. Izvrševanje zakona o gozdovih in logu; 2. vsi posli okrog gozdomarjenja in obnavljanja gozdov, ki se izkoriščajo; 3. nadzorstvo nad samoupravo cerkvenih gozdov in nad posli, ki se nanašajo na imovinske občine in zemljiške zajednice v banovini; 4. nadzorstvo nad vsemi državnimi rudniki; 5. vsi posli dosedanjih rudarskih glavarstev.

V. 1. Zaščita dela, inspekcija dela in parnih kotlov, posredovanje dela, nadzorstvo nad delavskimi zbornicami; 2. posli pri nadzorovanju nad vsemi socialnimi ustanovami v banovini; 3. skrb za invalide, v kolikor ti posli niso prenešeni z invalidskim zakonom na druge državne oblasti, skrb za siromašne in ostarele in vse humanitarne ustanove ter nadzorstvo nad socialnim delom samoupravnih teles; 4. vsi posli sanitetne uprave, bolnic, kopališč, zdravilišč, nadzorstvo nad sanitetnim svetom, zdravniškimi in lekarnarskimi zbornicami.

VI. 1. Vsi posli, ki se nanašajo na osnivanje, ureditev in delo osnovnih šol, meščanskih (državnih in privatnih), kakor tudi nižjih strokovnih šol; 2. nadzorstvo nad delom in osebjem vseh srednjih šol; 3. zgradba, vzdrževanje in oskrbovanje vseh omenjenih šol; 4. nadzorstvo in skrb za vse zadržbine v banovini; 5. nadzorstvo nad vsemi društvi v banovini.

Banove pravice in dolžnosti

Vse v prejšnjih členih navedene posle izvršuje ban pod vrhovnim nadzorstvom in navodilom resornih ministristev na osnovi obstoječih zakonov.

Vse ustanove in oblasti v banovini, v čijih delokrog spada izvrševanje poslov, navedenih v členih 5, 6, 7 in 8 in ki so podedene banu, so dolžne izvrševati njegove odloke in naredbe in mu na njegovo zahtevo podati poročilo o svojem delu.

V pristojnost bana spada tudi postavljanje, premeščanje, napredovanje, upokojevanje in odpust nižjega osebja splošne uprave na področju banovine do zaključno 2. skupine III. kategorije.

Ban skrbi za gospodarski in kulturni razvoj v svojem področju, pri čemur mora gledati na to, da javna bremena ne onemogočajo normalnega gospodarskega življenja in zdravega kulturnega napredka. V tem cilju sprejema poročila finančnega direktorja, ki je dolžan, da ga redno seznani o vseh ukrepih finančne prirode, zlasti o vseh pojavih splošnega značaja glede javnih bremen. V kolikor ban v svojem lastnem delokrogu ne bi mogel odstraniti pojavljajočih se ovir, ki onemogočajo zaželen razvoj banovine, je dolžan, da se obrne na pristojnega ministra in ministra notranjih del za pomoč.

Ban izvršuje nadzorstvo nad vsemi javnimi oblastmi in organi glede njihovega dela. Zlasti pa je dolžan, da budno nadzira delovanje vseh javnih organov v službi in njihovo obnašanje izven službe. Vsako nepravilnost mora preiskati v sporazumu s starešino dotične oblasti, o rezultatu pa mora po potrebi obvestiti tudi pristojno ministristvo.

Ob morebitnih elementarnih katastrofah je ban pooblaščen, da odredi uporabo narodne delovne moči in organizira pomožno službo. Glede materialnega podpiranja se mora poslužiti v prvi vrsti obstoječih humanitarnih organizacij in ustanov, ali v ta namen ustanoviti nove specialne ustanove. V tem primeru lahko uvede zbiranje prostovoljnih prispevkov.

Sledeč vsem pojavom, gospodarskega in socialnega življenja v banovini, je ban dolžan, da poroča o vsem tem, kakor tudi o stanju javne varnosti in o vseh drugih važnih dogodkih v banovini ministristvu notranjih del, bodisi ob časa do časa, bodisi ob vsakem važnejšem dogodku posebej.

Srezi

V primeru, kjer se z razdelitvijo na banovine posamezni srez ali občine razdele na več banovin, se pooblašča ministristvo notranjih del, da po odobrenju ministristvskega predsednika odredi srezom in občinam novo področje in nov sedež, odnosno, da jih spoji s kako drugo občino ali srezom v dotični banovini.

Ban lahko po potrebi poveri izvrševanje gotovih poslov svojega delokroga po odobrenju pristojnega ministra sreskemu načelniku.

Banova plača

Ban ima letno 96.000 Din plače, draginsko doklado po § 9. zakona o draginskih dokladah od dne 10. maja 1922., odnosno po rešenju ministristvskega sveta z dne 22. julija 1926. ter po čl. 6. pravilnika o uporabi državnih avtomobilov pravico do službenega avtomobila, dalje pravico na potne stroške, predvidene po čl. 4. uredbe z dne 29. novembra 1928. V naturi mu pritiče stanovanje, kurjava in razsvetljava. Pokojnina se mu odmerja po zakonskih predpisih, ki veljajo za ministristke penzije s to izpremembo, da služba banska plača po tem zakonu za pokojninsko osnovo samo tedaj, če ima najmanj tri leta aktivne banske službe.

Banov pomočnik

Banu se dodeli kot pomožni organ pomočnik bana, ki nadomešča bana v primeru, da je ta zadržan, v vseh poslih. Pomočnik bana mora imeti dovršeno pravno fakulteto in najmanj 12 let državne službe. On je uradnik 3. do 2. a skupine I. kategorije, a v posameznih skupinah mora služiti najmanje štiri leta. Pomočnik ima poleg prejemkov, ki mu gredo po kategoriji in skupini po uradniškem zakonu, pravico do službenega stanovanja. Če stanovanje ni na razpolago, mu pritiče stanarina do 3000 Din mesečno.

Okrožni inšpektorati

Minister notranjih del je pooblaščen, da po odobrenju ministristvskega predsednika po potrebi s svojim rešenjem grupira posamezne srece v poedinih banovinah v okrožne inšpektorate in jim določi njihov sedež. Na čelu inšpektorata stoji okrožni inšpektor. Za to mesto je predpisana dovršena pravna fakulteta in najmanj 12 let državne službe, od česar mora biti najmanj 6 let politično-upravne službe. Okrožni inšpektor je uradnik 4. do 3. a skupine I. kategorije, a v posameznih skupinah mora služiti najmanj po štiri leta. V primeru potrebe stavi notranji ministristvo okrožni inšpektorjem na razpolago potrebna sredstva za službena potovanja.

Dosedanji veliki župani se lahko imenujejo za pomočnike bana in okrožne inšpektorje ne glede na pogoje, ki jih predpisuje za te položaje ta zakon. V tem primeru ohranijo svoje dosedanje plače, če so višje od onih, ki bi jih dobili v novem položaju.

Okrožni inšpektorji so pomožni organi bana v vseh poslih javne varnosti na področju podrejenega inšpektorata in v vseh ostalih poslih, ki jim jih določi notranji ministristvo na predlog bana, v vsakem pogledu pa so podrejeni banu in vrše v njegovem imenu nadzorstvo nad sreskimi upravami in podrejenimi organi.

Oživotvorenje banovin

Minister notranjih del mora pripraviti vse potrebno za izvedbo tega zakona, a najdalje v roku dveh mesecev, ko stopi ta zakon v veljavo, prične poslovanje banovin, istočasno pa prenehajo dosedanje županijske oblasti. Vsi dosedanji veliki župani se stavijo na razpoložanje, prav tako pa tudi vse ostalo županijsko osebje. Vsi posli splošne uprave, ki so neposredno podrejeni ministristvu, se podrede banu.

Ureditev praznikov v državnih uradih

Nj. Vel. kralj je podpisal zakon, ki definitivno ureja praznovanje državnih in verskih praznikov v državnih uradih

Beograd, 3. oktobra AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih del podpisal in objavil zakon o praznikih. Zakon se glasi:

§ 1. Na državne praznike, ob nedeljah, na verske praznike, ki so navedeni v § 3, in na praznike svoje krstne slave državni uslužbenci niso v službi, razen v primerih, ki jih zakon naveda.

§ 2. Državna praznika sta rojstni dan Nj. Vel. kralja in dan ujedinjenja.

§ 3. Verski prazniki državnih uslužbencev v smislu paragrafa 1. so naslednji:

a) za pravoslavne: badnjak, božič (2 dni) bogojavljenje, sv. Sava, veliki petek, velika noč (2 dni) Jurjevo, Spasov dan, sv. Ciril in Metod, binkošti (2 dni) Velika Gospojna in sv. Nikola;

b) za rimokatoličane: božič (2 dni) novo leto, sv. Trije kralji, sv. Jožef, Marijino oznanenje, velika noč (2 dni) Telovo, sv. Peter in Pavel, sv. Ciril in Metod, Veliki šmaren. Vsi sveti in praznik Brezmadežnega spočetja;

c) za grkokatoličane: badnjak, božič (2 dni) sv. Trije kralji, veliki petek, velika noč, Kristusov vnebohod, sv. Ciril in Metod, binkošti in praznik Brezmadežnega spočetja Marije Device;

d) za evangeličane: božič (2 dni) veliki petek, velika noč in praznik reformacije;

e) za muslimane: ramazan bajram (3 dne) kurban bajram (3 dni) mevlud in prvi muharem (novo leto);

f) za žide: pasha (prvi dan in zadnja dva dni) roš kašono, lom kipur (1 dan) in ševuot (2 dni).

Na praznike in ob nedeljah se v državnih uradih, zavodih in ustanovah normalno ne opravlja delo. Od 9. do 11. pa opravljajo te dneve najnujnejša dela dežurni uslužbenci. Na verske praznike, ki so naštet v § 3, se opravlja v državnih uradih, zavodih in ustanovah predpisano redno delo s pomočjo uslužbencev, ki te dni ne praznujejo svojih verskih praznikov. Ako pa v državnih uradih za vršitev rednega dela ni uslužbencev druge vere ali jih ni v zadostnem številu naj se postopa po predpisih za državne praznike in nedelje. Razpored državnih uslužbencev za službo ob nedeljah in praznikih izvrše starešine. V nučnih in neodločljivih primerih morajo državni uslužbenci vršiti službo vsak čas in ne glede na dopust ali praznike.

Na Vidov dan se bodo vršile v cerkvah službe božje kakor doslej v spomin junakov, ki so padli v vojnah.

Čim prične banska uprava poslovati, in izvršujejo dotične oblasti od tega trenutka svoje poslovanje v okviru banske uprave. Banu se dodeli potrebno število politično-upravnih uradnikov in strokovnih referentov ter pomožno osebje iz dosedanjih županijskih uprav in oblastnih samouprav, po potrebi pa tudi iz posameznih ministristev.

Ukinjenje oblastnih in sreskih samouprav

Zakon o oblastni in sreski samoupravi z dne 26. aprila 1922 se ukine. Osebe je teh samoupravnih teles se stavi na razpoložanje.

Minister notranjih del izda v sporazumu s finančnim ministristvom in z odobrenjem ministristva, predsednika uredbo, s katero se bosta določila imovina in način uprave in finansiranja z dohodki dosedanjih oblasti in posameznih oblastnih ustanov. Istočasno bo notranji ministristvo z uredbo predpisal, kako se bo uredila in likvidirala imovina odnosno terjatve in dolgovi dosedanjih oblasti, držče se načela, da se posameznim edinicam nadoknadi to, kar bi izgubile z novo razdelitvijo.

Prehodne določbe

Minister financ se pooblašča, da izvrši v soglasju z ministrskim predsednikom potom uredbe vse potrebne izpremembe v finančnem zakonu in proračunu za leto 1929/30., ki bodo potrebne za izvedbo tega zakona.

Za zvanje in položaj okrožnega inšpektorja, za katero se zahtevajo s tem zakonom predpisani pogoji, se lahko do 1. aprila 1934 imenujejo tudi osebe s fakultetno izobrazbo ali z dokončano srednjo ali srednjo strokovno šolo ter osebe, ki so že služile ali še danes služijo v politično upravni stroki.

Ko bo stopil ta zakon v veljavo, bo notranji ministristvo odredil razpust odnosno likvidacijo vseh onih društev in ustanov, čijih plemensko obeležje ali ime ali cilj njihovega delovanja bi bil v nasprotju z državnim in narodnim edinstvom.

Od dneva, ko stopi ta zakon v veljavo, se smejo izobešati samo državne zastave.

Predpisi vseh zakonov, ki so v nasprotju z določbami tega zakona, se razveljavijo.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko bo objavljen v »Službenih Novinah«.

§ 6. Minister pravde bo predpisal z uredbo one dni, ki se naj smatrajo kot prazniki v smislu zakona o ureditvi rednih sodišč, zakona o civilnem sodnem postopku, meničnega in čekovnega zakona in drugih zakonov, ki spajajo praznike s pravnimi učinki. Sodno osebje mora biti ta dan v redni službi kot običajno, ako ta dan ni državni ali verski praznik v smislu tega zakona.

Z nedeljami so glede dela v uradih izenačeni oni dnevi, na katere slavijsa posamezna mesta po starih običajih svoje patrone in ako te dni splošno počiva gospodarsko delo. V nasprotnem primeru so ti prazniki izenačeni z verskimi prazniki, ki so naštet v paragrafu 3. Potrebna navodila bodo izdali veliki župani.

Predpisi tega zakona o delu državnih uradov ob nedeljah in praznikih ne razveljavljajo določb, ki veljajo za delo v državnih prometnih, telegrafskih, poštinih in telefonskih ustanovah, v carinskih uradih, v državnih gospodarskih ustanovah, v komandnih vojaških edinicah, v zavodih in ustanovah policijske in finančne stroke ter policijskih agentov, na sodiščih, v jetnišnicah in kaznilnicah in podobnih zavodih, v bolnicah in drugih zdravstvenih ustanovah, v šolah in pri mislija v inozemstvu. Ako ti predpisi še ne obstojajo, se pooblašča pristojni ministristri, da jih izdajo.

Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

London, 3. oktobra. s. Bivši japonski železniški ministrist Ogawa, o čigar aretaciji smo pred kratkim poročali, je pri zaslišanju izpovedal senzacionalne stvari. Kakor trdi, je prejel od velike politične skupine 60.000 jenov, da bi uveljavil njen vpliv pri volitvah v japonski parlament. Razen tega je sprejel visoke denarne zneske, ter prevel obveznost, da bo izposloval aretacijo nekaterih voditeljev drugih političnih strank ter jih na ta način za časa volilne borbe odstranil iz volilnih okrajev.

§ 9. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

§ 10. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

§ 11. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

§ 12. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

§ 13. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

§ 14. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

§ 15. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

§ 16. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

§ 17. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne značaja, a v mestih in trgih morajo razobešiti državne zastave tudi mestne ališe.

§ 18. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč ko se objavi v »Službenih Novinah«. Od tega dne prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki glede dela v državnih uradih, zavodih in ustanovah nasprotujejo predpisom zakona

§ 19. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobešati te državne zastave. Te dni se morajo razobešiti državne zastave z vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi raz zgradb javnopravne znač

Nenadna smrt odličnega nemškega državnika

Včeraj zjutraj ob 5.15 je preminul nemški zunanji minister dr. Gustav Stresemann - Zadnji trenutki pokojnika - Pogreb se bo vršil v nedeljo dopoldne

Ljubljana, 3. oktobra.

Z dr. Stresemannom lega v grob državnik, ki si je stekel neveljavih zaslug za povojno Nemčijo, ki je pa obenem bil tudi eden najmarkantnejših politikov naših dni. Nemčija je izgubila moža, ki ga bo le težavo nadomestila. Evropa pa odličnega borca za pomirjenje in prijateljsko sodelovanje narodov. Dr. Stresemann je imel redko srečo, da je navzlic svoji mnogo prerani smrti še doživel celo vrsto uspehov. Čigar blagodejni Nemčija že danes uživa, in ji zagotovil še druge nesporne koristi za bližnje in daljne čase.

Dr. Stresemann se čisto proslavlja skupno z Briandom kot prvi borec za mir v Evropi in v svetu. Kot tak je dobil celo Nobelovo nagrado. To veliko priznanje svoji politiki je tudi v polni meri zaslužil. Bilo bi pa seveda popolnoma zgrešeno gledati v njem kakšnega pacifističnega sanjača ali idealističnega propovednika. Če bi bil to, se nikdar ne bi mogel obdržati kot nemški minister zunanjih zadev. Nasprotno, dr. Stresemann je bil izrazit realist in njegova politika je bila dosledno in z železno voljo izvajana temeljna misel, da more Nemčijo rešiti spon in posledic poraza v svetovni vojni samo mirno prizadevanje. Do tega svojega prepričanja veliki pokojnik ni prišel kar naenkrat, marveč po daljšem razvoju in težkih izkušnjah. Saj je bil član stranke, ki ji nacionalistične tendence niso tuje. Stranke, ki se je dolgo časa bolje počutila v objemu reakcionarnih nemških nacionalcev nego v sodelovanju s socialno demokracijo. Tem večja je zato njegova zasluga, da je tako stranko pridobil za izvajanje svoje mirovne politike in jo v svoji doslednosti in energični volji pripravil, da vstopi v koalicijsko, ki se ji je notranje upirala, ki pa je edina v stanu omogočiti uspešno izvajanje dr. Stresemannovih zunanje-političnih smernic.

Socijalni demokratje in nemški demokratje čisto reklamirajo pokojnikovo politiko kot svojo lastno. Ta trditve je v veliki meri resnična in brez obeh nemških demokratičnih strank bi bila mirovna politika, kakršno je vodil dr. Stresemann, brez podlage. Prav tako gotovo pa je, da bi bila taka politika notranje šibka in na koncu koncev obsojena na nespel, če bi se opirala zgolj na levičarske stranke. Kakor je v Franciji postala šele s pristankom in sodelovanjem zmernega Poincaréja Briandova politika zblizanja z Nemčijo res solidna in ne podvržena raznim parlamentarnim sunkom, tako je bila nujno potrebna dr. Stresemannova pomoč, da se v Nemčiji z veliko muko in težavo uveljavi ista politika.

Pokojnik je bil velik nemški patriot, ki pa se ni dal zaslepeti od sovraštva in brezmožnega obupa, marveč je vztrajno, solidno in z veliko vero gradil bodočnost svojega naroda v sožitju in sodelovanju z vsemi narodi sveta, posebno pa tudi z včerajšnjimi sovražniki. Sicer je med temi delal neko razliko, zlasti napram Poljski je ostal rezerviran, toda v tem oziru so vsi Nemci enaki in treba bo še mnogo časa, da se tudi s te strani pomirijo s pravično sodbo. Vendar se mora lojalno priznati, da je dr. Stresemann ponovno in slovesno obvezal Nemčijo, da nikdar ne bo stremela za izpremembo svojih vzhodnih mej z bojnimi sredstvi.

Z Locarnom in v vstopom v Društvo narodov je dr. Stresemann zagotovil Nemčiji zopet stališče velesile, ki ga je z vojno zubila. Nemčija se v svetu Društva narodov in v vseh mednarodnih posvetovanjih bolj in bolj afirmira kot sila prvega reda, a osvoboditev celotnega njenega nacionalnega ozemlja, ki bo posledica uveljavljenja Youngovega načrta, bo krona dr. Stresemannove politike.

Pokojnik je s svojim delom pomagal Nemčiji k ustatenju in je s tem svoj narod zadolžil za vse čase. Velike pa so njegove zaslugе tudi za svetovni mir in za prospeh Evrope, ki ni mogoč brez krepke, zdrave in v miru se razvijajoče Nemčije.

Anglija se klanja spominu dr. Stresemanna

London, 3. oktobra. o. Angleški zunanji urad je prejel brzopletno poročilo o nenadni smrti velikega nemškega državnika dr. Stresemanna že ob 6. zjutraj o čemur je bil takoj obveščen tudi zunanji minister Henderson, ki je izjavil, da ne doživlja s smrtjo dr. Stresemanna veliko izgubo samo Nemčija, nego cela Evropa in ves svet. Dr. Stresemann ni vodil samo nemške politike, temveč obče človeško in se kot eden najboljših državnikov našega veka zavzel z vsemimi silami za pomirjenje Evrope in likvidacijo nasprotstev porojenih v svetovni vojni.

Na dopoldanski seji delegatov delavske stranke je imel v spomin preminulega nemškega državnika, daljši govor finančni minister Snowden, ki je očrtal pokojnikovo delo za pomirjenje Evrope in ustvaritve znošnih odnosov med Evropskimi narodi. Predsedniku nemške republike Hindenburgu so poslali sožalno brzojavko finančni minister Snowden, voditelj liberalcev Lloyd George in drugi odlični angleški politiki.

Berlin, 3. oktobra. d. V zgodnjih jutranjih urah se je raznesla po mestu z bliskovito naglico tužna vest, da je nenadoma preminul eden največjih nemških državnikov, zunanji minister doktor Stresemann, ki je izdihnil davi ob 5.15 na posledicah možganske kapi, katera ga je zadela sinoči v krogu njegove družine ob pol 23. uri.

Dr. Stresemann je bil zadnje čase rahlega zdravja ter je bil kronično bolan na jetrih. Vendar pa se je ta bolezen po njegovem dopustu v Švici toliko izboljšala, da ni nikdo računal s tako katastrofo.

Po povratku z dopusta je prevzel dr. Stresemann takoj tekoče posle ter imel posebno mnogo dela s poravnavanjem nasprotstev med nemško ljudsko stranko in socialisti, zavoljo sprejema reforme zakona o zavarovanju za slučaj brezposelnosti. Udeležil se je tudi zadnje seje nemškega kabineta, kjer se je prehladil v nezakurjeni sobi in moral zaradi tega ostati v ponedeljek in torek v postelji. Kljub boleznim je

opravljal tekoče posle tudi na bolniški postelji ter na včerajšnjem razgovoru s kancelarjem Franken-Müllerjem nemalo doprinesel k preprečenju grozeče vladne krize.

Ko se je včeraj zvečer dr. Stresemann v krogu svoje družine pripravljala, da bi odšel v spalnico, mu je nenadoma postalo slabo. Na pomoč prihiteli zdravniki so mogli ugotoviti težko možgansko kap in ohromenje na levi strani telesa. Dr. Stresemann je takoj po prvem udarcu kapi izgubil zavest ter ostal nezavest do jutra. Davi ob 5. se je stanje bolnika tako poslabšalo, da je nastopila ob 5.15 katastrofa. Ob smrtni postelji so bili navzoči soprog dr. Stresemanna in njegova dva sinova.

V zdravniških krogih splošno smatrajo, da je dr. Stresemanna zadela kap zaradi prevelike zaposlenosti in ogromnega dela, ki ga je izvršil tekom včerajšnjega dneva pri posredovanju za odstranitev grozeče krize koalicijske vlade.

Žalna manifestacija nemške zbornice

Veliki cilj dr. Stresemannain preporod Nemčije - Zakon o reformi brezposelnega sprejet

Berlin, 3. oktobra s. Današnja seja državne zbornice, ki je bila napovedana za 10. uro, se je zaradi smrti dr. Stresemanna zavlekla za dobre četiri ure.

Ministrsko mesto dr. Stresemanna je bilo ovito s črnim florom, na prostoru samem pa je ležala kita cvetja. Tudi na poslanskem prostoru dr. Stresemanna je bil položen velik šopek belih krizantem.

Za vladno mizo se je vsedel kancelar Müller z ostalimi člani državne vlade. Komunisti se seje niso udeležili. Po kratkem spominskem govoru podpredsednika dr. Essera je povzel besedo državni kancelar Müller, ki je izjavil med drugim:

»Globoko ganjena stoji državna vlada z deželnimi vladami in državnim zborom ob mrtvaškem odru dr. Gustava Stresemanna, tega državnika, ki je v pravem pomenu besede žrtvoval vse svoje sile za svoj narod in svolo domovino. Tražnica usoda je, da ni doživel zaključka dela, ki mu je posvetil zadnja leta in zadnje sile svojega življenja. Bil je vedno njegov veliki cilj, da bi dosegel osvoboditev in preporod Nemčije.

Ko je dosegel ureditev vojnih dolgov in izpraznitev zasedenega ozemlja, ga je morala neizprosna smrt iztrgati iz naših vrst. Dr. Stresemann je bil velik borec. Njemu je boj ugajal in mu je bil življenska potreba

Zaradi tega je imel kot vsi borci veliko število nasprotnikov in sovražnikov. Državna vlada je prepričana, da bo nekoč zgodovina, na katero ne bodo imele upliva politične stranke priznala dr. Stresemannu da je uspešno deloval za svoj narod in za svojo domovino ter samo za ta dva živel in umrl. Ne samo njegova soprega, ne samo njegovi otroci, temveč najširše plasti nemškega naroda žalujejo za tem možem.

Za državnim kancelarjem je govoril zopet podpredsednik zbornice dr. Esser in naglašal med drugim, da bi predlagal zbornici — če bi ne zborovala v tako izrednih okoliščinah, da se seja v znak žalosti odgodi. Ker pa je treba sprejeti nujen zakon, je predlagal naj se seja v znak žalosti odgodi do 11 ure. Zbornica je nato pristala, nakar je bila seja prekinjena.

Ob 11. se je sestaj državni zbor k nadaljevanju seje ter prešel takoj k glasovanju o reformi zakona o zavarovanju za slučaj brezposelnosti, ki je bil sprejet z 238 proti 155 glasovom. Proti so glasovali poslanci nemške nacionalne stranke, komunisti, narodni socialisti, gospodarska stranka, do čim se je 40 poslancev nemške ljudske stranke vzdržalo glasovanja.

Po glasovanju je prečital podpredsednik dr. Esser sklep o odložitvi zasedanj zbornice za negotov čas.

Globoka žalost v Nemčiji

Berlin, 3. oktobra. d. Čim so posebne izdaje listov obvestile prebivalstvo o nenadni izgubi dr. Stresemanna, se je odelo vse mesto v črno. Z vseh držav in v veliki večini tudi privatnih poslopih vihralo črne zastave. Vsi zastopniki tujih držav so posetili državnega kancelarja ter mu izrazili sožalje svojih držav, med njimi tudi poslanik kraljevine Jugoslavije g. Živojin Balugdič.

Zaradi smrti dr. Stresemanna je tudi odpovedan prihod zrakoplova »Grof Zeppelin«, ki bi imel dospeti v Berlin v soboto zjutraj.

Rodbina pokojnika je že sprejela brezštevila sožalnih brzojavk, med njimi tudi brzojavko francoskega ministrskega predsednika Brianda, v kateri pravi med drugim: »Prosim Vas, da bi verjeli boleštim simpatijam za žalost ki Vas je zadela tako kruto. Ohranji bom Vašega moža v prisrčnem spominu, ki mi je pri zasledovanju skupnega ideala dopustil, da sem cenil veličino njegovih nazorov in veliko lojalnost njegovega značaja.

Berlin, 3. okt. d. Nenadna smrt dr. Stresemanna je kar najbolešneje odjeknila po vsej Nemčiji. Vsi nemški časopisi so priredili posebne izdaje, v katerih obširno razpravljajo o delavnosti in uspehih pokojnega državnika ter poveljujejo njegovo neumorno energijo, s katero je izvedel Nemčijo iz povojnega kaosa na pota, ki jo bodo privedla v boljšo bodočnost. Splošno prevladuje mnenje, da je s smrtjo dr. Stresemanna izgubila Nemčija enega svojih najboljših državnikov, ki mu bo težko nati naslednika.

Državni predsednik Hindenburg, ki je bil obveščen o smrti velikega delavca za obnovitev Nemčije, je takoj prekinil svoj dopust ter se vrnil iz Schorfheide v Berlin, kamor dospe jutri zjutraj, da bo s državnim kancelarjem Franken-Müllerjem razpravljal o postavitvi namestnika za pokojnika dr. Stresemannom. Sočasno je poslal tudi soprogi pokojnega dr. Stresemanna sledečo brzojavko: »Globoko ganjen izražam Vam in vsem Vašim svoje prisrčno sožalje ob smrti Vašega soproga, ki je do zadnjega trenutka tako zvesto deloval za svojo domovino.«

Seja nemške vlade

Berlin, 3. oktobra. s. V državnem zboru so se sestali danes ministrski predsednik in ministri nemških dežel k napovedani konferenci o Youngovem načrtu. Sejo je otvoril državni kancelar Müller s prisrčnimi spominskimi besedami za pokojnega dr. Stresemanna in sporočil med drugim, da je dr. Stresemann kljub svoji bolezni še včeraj izjavil, da je pripravljen govoriti danes pred zastopniki dežel o velikih zunanje-političnih vprašanjih. Smrt tega velikega

njakov. Na seji tega se je takoj ob otvoritvi podpredsednik sir Sidney Chapman spomnil s prisrčnimi besedami pokojnega državnika in njegovih zaslug za D. N.

Sožalna brzojavka dr. Voje Marinkovića

Beograd, 3. oktobra. p. Beograjski tisk objavlja obširna poročila in nekrologe o smrti nemškega državnika in zunanjega ministra dr. Stresemanna, v katerih poudarjajo veliko škodo, ki je zadela nemški narod in Evropo s smrtjo tega uglednega državnika. Danes popoldne je šef protokola zunanjega ministrstva Boško Hristić odšel v nemško poslanstvo kjer je v imenu našega zunanjega ministrstva izrazil sožalje nad smrtjo dr. Stresemanna.

Zunanji minister dr. Voja Marinković je poslal sožalno brzojavko namestniku pokojnika dr. Stresemanna.

Dr. Beneš o vrlinah dr. Stresemanna

Praga, 3. okt. g. Zunanji minister dr. Beneš je ob smrti dr. Stresemanna izjavil uredniku »Prager Tagblatt« med drugim: »Več let sem sodeloval z dr. Stresemannom v najvažnejših vprašanjih evropske politike. Ob teh prilikah sem spoznal njegov odlični vpogled v vse probleme povojne Evrope. Dr. Stresemann je vse jasno razumel, kar je zahtevala nova doba ter je znal svojo izredno energijo žrtvovati varnosti vsega in evropskega miru.

Tudi pri ureditvi in utrditvi našega razmerja do Nemčije sem delal z dr. Stresemannom v najboljšem sporazumu. Z odkritosrčnim obžalovanjem bi na njegovem grobu rad izrekel nado, da bi njegovi nasledniki tudi v bodoče delovali na to, da se dogotovi dr. Stresemannovo delo.«

Vprašanje nasledstva

Berlin, 3. okt. s. Dasi trenutno še ni mogoče govoriti podrobneje o nasledniku dr. Stresemanna se vendar čujejo v kuluarjih državnega zbora številne kombinacije in tudi nekatere imena. Med njimi pa ne samo imena vodilnih članov centruma, temveč tudi socijalnih demokratov. Pri vsem tem pa se povdarja, da je povsem mogoče, da bi vstopil v vlado kak drug član nemške ljudske stranke, ker bi bila ta rešitev najboljša.

Odmev v Moskvi

Moskva, 3. oktobra. g. Nenadna smrt dr. Stresemanna je izzvala v sovjetski prestolici splošno žalost. Namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve Litvinov je izrazil vdovi osebno sožalje, obenem pa sporočil nemški državni vladi po poslaniku Dirksenovo globoko sožalje. Popoldne ob 17. se je vršila na nemškem poslanstvu žalna svečanost, na kateri je imel poslanik von Dirksen spominski govor za pokojnega zunanjega ministra.

Sožalje Zedinjenih držav

Washington, 3. oktobra. g. Državni tajnik Mellon je izjavil o smrti dr. Stresemanna: »Z največjim obžalovanjem sem prejel vest o smrti dr. Stresemanna. Kot pravi državnik si je dr. Stresemann pridobil velike zaslugе za svojo državo in je v težkih povojnih časih mnogo storil za obnovo Evrope. Senator Borah je ob tej priliki izjavil, da si je dr. Stresemann zagotovil mesto med prvimi državniki na vsem svetu.

Komentarji italijanskega tiska

Rim, 3. oktobra. g. Vest o smrti dr. Stresemanna je izzvala v večernih listih zaradi njenih posledic obilen odmev. Vsi listi objavljajo dolge članke, v katerih splošno ugotavljajo, da je imel dr. Stresemann vedno in povsod pred očmi samo interese nemškega naroda in ni bil baš prijatelj Italije. »Giornale d'Italia« meni zopet, da je bila protitalijanska orientacija dr. Stresemanna

Novi boji na rusko kitajski meji

Živahno gibanje kitajskih čet — Odbiti napadi Kitajcev na ruske obmejne postojanke

Moskva, 3. oktobra. o. Kitajske čete so poskusile včeraj znova prekorčiti rusko-kitajsko mejo pri 86 čuvajnici Vzhodne kitajske železnice. Napad je pripravil nad dve uri trajajoči koncentrični ogenj kitajske artilerije, ki pa ni povzročil med ruskimi četami večjih izgub.

Sovjetske čete so po kratkem puškarjenju odbile kitajski napad. Kitajci so imeli pri napadu težke izgube. Pri umiku so ruske čete zajele dve kitajski stotni. Ujeti Kitajci bodo postavljeni pred rusko vojno sodišče, kjer bodo najbrže obsojeni na smrt zaradi poskušene rop, požiga in umora.

Živahno gibanje kitajskih čet je opaziti tudi vzdolž cele kitajsko-ruske meje. Po nekaj tedenskem premirju so pričeli Kitajci zopet živahno obstreljevati ruske obmejne postojanke in poskusili na mnogih mestih prekorčiti rusko mejo. Vsi kitajski napadi pa so bili odbiti. V protinapadih so rdeče čete zavzele nekatera stratezična oporišča kitajskih čet, ki jim bodo sedaj omogočala še boljši pregled nad kretanjem Kitajcev.

Izpremembe v rumunskem regentskem svetu

Bukarešta, 3. oktobra. g. Težko oboleli regent Buzdugan je bil danes operiran. Profesor Jiana mu je odstranil globoko ležeči čvor, nakar se je stanje bolnika zboljšalo.

Bukarešta, 3. oktobra. g. Težka bolezen člana regentskega sveta Buzdugana je dala povod za razne kombinacije o njegovem nasledstvu. Vodilni politiki vseh krogov izjavljajo, da je treba v kratkem pričakovati spremembe v ustavnem režimu. Ministrski predsednik Maniu je razpravljal danes s pravosodnim ministrom Juaninom o pravnih posledicah sprememb v ustavnem režimu.

Strahote požara petrolejskih polj

Bukarešta, 3. oktobra. g. Prebivalstvo Morenija in okolice živi že tri dni v paničnem strahu. Po vsem ozemlju se pojavljajo od časa do časa eksplozije, ki so napravile že 28 žrtev, iz katerih švigajo do 100 m visoki goreči zublji. Čuti je v kraških predelkih tudi močno podzemsko bobnenje. Oblasti se bavijo z mislijo, da bi vso okolico ograjenih kraljev izpraznile in tako preprečile morebitne večje neizgode.

posledica njegovih zvez s prostozidarstvom.

Kljub temu priznava italijanski tisk velike zunanje - politične uspehe dr. Stresemanna. Zaradi svoje diplomatske veličine si je pridobil za svojo domovino največje zaslugе. »Lavoro Fascista« vidi v dr. Stresemannu najposposnejšega naslednika Bismarcka. Vatikanski »Osservatore Romano« naglašajo posebno, kako zelo si je dr. Stresemann prizadeval, da bi ohranil svetovni mir. Prevzel je zunanji resor Nemčije v najtežjih časih in je beležil uspeh za uspehom.

Dr. Gustav Stresemann

Dr. Gustav Stresemann, centralna figura povojnih nemških politikov in državnikov, je bil rojen 10. maja l. 1878. v Berlinu kot sin skromnega gostilničarja. Po dovršeni srednji šoli je študiral pravoslovje in državoslovje v Berlinu in v Leipzigu ter je nato vstopil v službo pri zvezi nemških cokoladnih podjetnikov. Zavoljo svoje delavnosti in sposobnosti se je v kratkem povzpela za načelnika sindikata saških industrijcev. S tem si je pridobil možnost strankarsko-političnega udejstvovanja kot pristaja narodno-liberalne stranke.

L. 1907. je bil izvoljen prvič v državni zbor in postal eden izmed voditeljev stranke, ki se je kot odlični govornik in globok poznavalec prilik v državi kmalu povzpela v prve vrste nemških politikov. Pri volitvah l. 1912. je v ožji volitvi izšel kot zmagovallec in le med vojno odločno zastopal pomirlivo stališče proti pretiranim zahtevam velenemskih aneksnistov. Po prevratu je z enim delom narodnih liberalcev ustanovil novo ljudsko stranko, ki je bila po svojem programu monarhistična. Stresemann je v imenu svojih poslanskih tovarišev še leta 1919. poslal udanostno in pozdravno brzojavko bivšemu cesarju na Nizozemsko.

S Cunovo vlado se ni strinjal in je v časih porušne krize zahteval široko vladno koalicijsko, da bi se tako odgovornost v najvažnejših zunanje in notranje - političnih vprašanjih razdelila na najširše sloje. Sredi leta 1923. mu je bil po padcu Cunove vlade poverjen nalog za sestavo nove vlade. Zavoljo notranjega nesoglasja v stranki in zavoljo neugodnega položaja v vprašanju Popenia in Porurja je odstopil kot državni kancelar že po treh mesecih in je v novembru sestavil novo vlado, ki pa je še isti mesec odstopila.

V kabinetu Marxa, ki je prišel nato na krmilo, je Stresemann prevzel zunanji portfelj, ki ga je ohranil tudi v prvem in drugem Luthroviem kabinetu. Kot tak je že februarja meseca l. 1925. predlagal zaključek varnostnega pakta med Francijo in Nemčijo, kar je dovelo do koncem leta do znanega lokarnskega pakta. Po tej pomirjavni politiki, ki jo je vodil Stresemann ves čas, je postala Nemčija član Društva narodov in nemški zunanji minister eden najvažnejših faktorjev v Zenevi. Kot priznanje za mirovno prizadevanje je prejel Stresemann obenem z Briandom in Chamberlainom Nobelovo nagrado za mir. V marčnem zasedanju Društva narodov l. 1927. je Stresemann kot prvi Nemec fungiral na predsedniškem mestu v Zenevi.

V teku svojega političnega delovanja po prevratu se je odrekal prvotnemu monarhističnemu programu in se odkrito in močno izjavil za republiko. Lansko leto je Stresemanna imenovala heidelberška univerza za častnega doktorja, da tako prizna njegove zaslugе na polju zunanje politike v najtežjih časih Nemčije.

Ko je l. 1928. nastopil vlado kabinet Müllerjev, je pokojnik tudi v njem prevzel zunanji portfelj. Kot tak je podpisal v Parizu Kellogov pakt in imel s Poincaréom in Briandom važne pogovore. Že lansko leto pa je začel bolehati in se je vse lansko poletje odtegnil politiki ter se posvetil lečenju.

V zadnjem letu pa se je z novo vmezo vrgel na delo, toda sredi posla je omagal. Spodkopanemu zdravstvenemu stanju je sledila katastrofa, ki je ni nihče pričakoval. S Stresemannom je izgubila Nemčija svojega najodličnejšega politika, ki mu je zlasti inozemstvo izkazovalo nedolžno spoštovanje zavoljo odkritega in moškega nastopa v svetovnih političnih vprašanjih.

Venizelos o napredku pacifizma

Praga, 3. oktobra. g. Grški ministrski predsednik Venizelos je zvečer ob sedmih odpotoval v Topolčanke na obisk predsednika Masaryka. Pred odhodom je podal zastopnikom tiska izjavo o pogojih miru v Evropi in na Balkanu, ter zagotavljal med drugim, da pomeni že okolnost, da se vojna danes ne rentira več in da od zmage ni mogoče imeti koristi, svarilni moment za odločilne faktorje. Venizelos je poudaril veliki napredek glede mirne ureditve sporov. Vse to velja tudi za razmerje na Balkanu, kjer je Grčija sklenila prijateljske pogodbe z Rumunijo, Italijo in Jugoslavijo in upa, da se bo v kratkem podpisala slična pogodba tudi s Turčijo.

Dr. Schacht izdela načrt reforme rumunskih financ

Bukarešta, 3. oktobra. g. Guverner nemške državne banke dr. Schacht je prejel vabilo rumunškega socialno - gospodarskega zavoda, ki ga vodi profesor Gusti, da bi prišel v Bukarešto predavati. Dr. Schacht je pristal na vabilo. V rumunjskih gospodarskih krogih govore, da bo dr. Schacht pri tej priliki proučil gospodarski položaj Rumunije in izdelal načrt za izvedbo finančnih reform.

Zopet peklenski stroji na železnici ob bolgarski meji

Včeraj sta eksplodirala na železnici pri Caribrodu dva peklenska stroja bolgarskih banditov — Dva orožnika ranjena

Beograd, 3. oktobra. AA. Avala poroča: Dne 2. t. m. ob 22.20 je pospešeni potniški vlak na poti iz Pirota v Carigrad naletel 2,5 km ealeč od Caribroda, nedaleč od bolgarske meje, na peklenski stroj, ki je bil nastavljen na železniški progi. Peklenski stroj je eksplodiral, povzročil pa je na lokomotivi in progi le majhno škodo tako, da je vlak mogel takoj nadaljevati pot in ne da bi bil oviral vozni red. Preiskovalne oblasti so prišle na mesto dogodka in pri pregledovanju terena našle nedaleč od proge razprostrto po zemlji gornjo obleko. Vedeč za vse domisleke banditskih organizacij iz Bolgarske in po izkušnji iz Južne Srbije, kjer so izpod take obleke potovali peklenski stroj, je eksplodiral, čim so organi

oblasti obleko dvignili, niso hoteli ponoči izvršiti nadaljne preiskave, niti dvigniti te obleke, temveč so pustili na mestu stražo, da bi drugi dan došli ter s strokovnjaki podnevi pričeli preiskavo. Danes jutraj ob 6. pa je eksplodiral tretji peklenski stroj, ki je bil v bližini onega, pokritega z obleko ki je bil zasut z gramozom tako, da ga trenutka eksplozije niso opazili. Pri eksploziji te bombe sta bila ranjena dva orožnika. Strojnikovi so davi dvignili obleko z drugega pokritega stroja, ki je istovesten z onimi iz Kočan in Strumice v Južni Srbiji, s katerimi so bolgarski banditi pred nekoliko dnevi tudi tam poskusili neuspešni atentat na progo. Preiskava je ukotovila, da vodi sled za zločinci k bolgarski meji.

Vičani proti zavlačevanju gradnje tramvaja

Snoči od 7. do pol 10. se je na Viču vršila seja občinskega sveta, na kateri je bila ena glavnih točk razprava o tramvajski zvezi Viča z Ljubljano. Občinski odbor je soglasno sprejel protest proti zavlačevanju gradnje cestne železnice na Vič z motivačijo, da zavlačevanje povzroča le pešica. Interesov iz Selenburgove ulice. Občinski odbor viški je že izročil tozadevno spomenico gospodu velikemu županu in ljubljanskemu mestnemu županu. Dalje bo občinski odbor ukrenil vse potrebno, da zagotovi gradnjo tramvaja na Vič in z vsemi postavnimi sredstvi prepreči nasprotno ukrepe, ker avtobusni promet v nobenem pogledu ne zadostuje, obenem pa z blatom in prahom povzroča viški občini prevelike stroške.

Občinski odbor je nadalje z odobravanjem vzel na znanje, da sta se z novim šolskim letom otvorila 1. in 2. razred nove meščanske šole, ki imata 82 učenec. Razreda sta nameščena v velikem poslopju viške osnovne šole, kjer sta ukinjena 6. in 7. razred. Glede nastanitve ravnateljstva in novih učnih moči bo viška občina poskrbela vse potrebno.

Za izpolnitev policijske službe

Beograd, 3. okt. AA. Poleg organizacijskih ukrepov, da se oblast notranje države uprave postavi na racionalno in sodobno osnovo, je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih del general Peter Živković stremel za tem, da se v to važno stroko, ki je ostala brez naraščaja in brez zadostnega števila izsolanega osebja, spravi čim več kvalificiranih in izobraženih uslužbencev. Na ta način se že sedaj nahajajo na starišinskih položajih večinoma taki uslužbenci. Pred dnevi pa so bili po sklepu predsednika vlade ter po zdravniškem pregledu in po položnih izpitih iz dotičnih jezikov izbrani 4 izvršni in splošno priporočeni uradniki policijske stroke, ki odputujejo v inozemstvo, da bodo tam mošnje strokovno znanje in pridobitve v organizaciji in delu po povratku uporabili pri izpolnitvi naše domače policijske službe. Ti gg. so Dušan Filipović, inspektor ministrstva notranjih poslov, ki bo odputoval v Francijo in Belgijo, zatem Ivan Zetkić, pristav policijske uprave v Zagrebu, ki pojde v Nemčijo, Radenko Rašić, referent policijske uprave v Zagrebu, ki bo odputoval na Dunaj in Alojzij Lenarčič, policijskopravni pripravnik v Ljubljani, ki pojde v Anglijo.

Samomor slovenskega trgovca v Zagrebu

Zagreb, 3. okt. n. Davi je izvršil samomor v hotelu »Kovač« v Gajevi ulici Slovenec, trgovec iz Gorenje vasi pri Škofji Loki, Fran Felban. Snoči okoli polnoči je došel v hotel in zahteval sobo, ki mu je bila odkazana v bližini sobe lastnika hotela. Felban je bil videti že snoči zelo nervozen, čemur pa nihče ni pripisoval posebnega pomena. Okoli 5. jutraj so začeli v hotelu zamolkel odmev, kakor da bi nekaj padlo, pa tudi temu ni nihče pripisoval važnosti, ker se je mislilo, da razbija slučajno kak gost v svoji sobi. Ko je ob 8. jutraj potrkala sobarica na njegova vrata, se ji nihče ni odzval, zaradi česar je vstopila v sobo ter zagledala strašen prizor. Pod oknom v sobi je ležal v krvi Fran Felban mrtev ter držal v roki veliko pištolo sistema Steyer. V hotel je došla kmalu nato policijska komisija, ki pa je mogla ugotoviti samo njegovo smrt. Pokojni Felban ni zapustil nobenega pisma, iz katerega bi se moglo razvideti, zakaj je izvršil samomor.

Strašne posledice eksplozije dinamita

Šibenik, 3. oktobra. n. V bližini Krapanja se je pripetila včeraj popoldne strašna tragedija. V kleti hiše Jakoba Čudine, ki je pred mesecem odpotoval v Francijo po službo, je v času, ko je bila žena s tremi otroci pri obedu nenadoma eksplodiral dinamit, za katerega nihče ni vedel. Pri eksploziji je bil takoj ubit štletni sin, 15letni sin je bil težko ranjen in je kasneje umrl, ranjena pa je bila tudi 7letna hčerka, ki pa je še pri življenju. Porušil se je tudi del hiše. Materi se k sreči ni ničesar pripetilo. Vzrok eksplozije ni ugotovljen in se tudi ne ve, kako je dinamit prišel v klet.

Aretacije komunistov v Madžarski

Budimpešta, 3. oktobra. s. Kakor poročajo iz Raba, je policija izsledila novo komunistično organizacijo. Voditelj organizacije 23letni mizar Franc Krausz in 30letni mizar Franc Czainer sta bila aretirana.

Reparacijska banka

Baden - Baden, 3. oktobra. g. Na konferenci tiška, ki se je vršila ob priliki otvoritve seje odbora za reparacijsko banko, je naglasil predsednik nemške državne banke dr. Schacht, da je konferenca nepolitna in samo zborovanje praktikov, ki ima namen oživitvoriti reparacijsko banko strogo po načelih Youngovega načrta.

Caveant consules!

Iz vrst starejšega učiteljstva, organizirane v UJU, smo prejeli naslednji dopis: V »Slovenskem Narodu« je neki oče izrekel svoje pomisleke glede nacionalne vzgoje mladine potom obetajočega se novega mladinskega lista, kakor je zanj začrtal program neki J. P. v »Učiteljskem Tovaršču«. Ni vse eno in tudi ni opravičila, da se izpusti ta moment iz vida pri začrtanju programa takemu listu.

Ogromna večina slovenskega učiteljstva je strogo nacionalna in v tradiciji tega učiteljstva leži hptenje, da se ta nacionalni moment zrcali tudi v vsem, kar se izda v imenu učiteljstva od njegovih ustanov.

Bojazni, ki smo jo imeli v početku novega pokreta, se nam je povečala. Vidi se, da je vodstvo ljubljanskega UJU vse preveč popustljivo v gotovih pogledih napram politnim strujam in prigraditi se utegne, da bo prepozno spoznalo dalekosežnost svoje popustljivosti.

Metode, ki so bile primerne kje drugod (n. pr. v Primorju), niso primerne za našo nacionalno državo. Ali se pa smatra morda, da v naši nacionalni državi ni potreba več podrtavati nacionalne zavesti in je važnejše za njen razvoj in obstoj podrtavanje razrednih razlik?

At duh, ki veže danes, nas napravlja budne! Ni potreba direktnega boja proti nacionalizmu, za nas je dovolj, da se širi indiferentnost do nacionalne zavesti in da prihaja njej nasproten duh iz poednih pojavov med učiteljstvom. Kdor budno zasleduje ves pokret in vse publikacije, ta lahko opazi marsikaj. Ne samo to, kar je — tudi ono govori, česar ni v njih in kar mora končno prijeti pogrešati vsak nacionalni učitelj.

Nekaj časa je tudi samoizobraževanje brez nacionalne smeri mogoče, končno se bo pa prišel marsikdo vpraševati, kam vodi poseben pri mlajšem učiteljstvu ta pot. Podrtavati vedno in ob vsaki priliki le ono, kar je v prid materialističnemu svetovnemu naziranju in vsiljevati te ideje mlademu učiteljstvu, pomeni izrabljati učiteljsko organizacijo za vse drugačno smer, nego jo začrtava znana učiteljska deklaracija.

Te besede naj bodo javen opomin onim, ki so odgovorni za vse, kar se danes godi v učiteljskih vrstah pod okriljem UJU.

Caveant consules!

Kostrivnica — novo zdravišče

Kostrivnica, 3. oktobra.

Do zadnjega časa je ostala Kostrivnica nekam pozabljena. Da nima svojih številnih vrelcev, bi se njeno ime skoraj izgubilo. A vendar je Kostrivnica s svojo romantično okolico in krasno lego karja, da zasluži, da se z njim upoza tudi širša javnost. Kostrivnica je v neposredni bližini Boča, njeno okolico krasijo gozdovi, prijazni grički in vinogradi. Od Rogaške Slatine je oddaljena komaj dobro uro in ima prav lepe zveze z Mariborom, Ptujem, Celjem, ker je v komaj 16 minut oddaljenem Podplatu križišče vseh glavnih cest.

Ker bi imel lahko vse okraj mnogo koristni od tujskega prometa, se je pričelo v zadnjem času delati na to, da se ustanovi v Kostrivnici ali pa v Gaberniku ceneno zdravišče. Ker pri taki ustanovitvi igrajo največjo vlogo estetični ozir, se je sklenila najprej primerna preureditev naše železniške postaje (Kostrivnica-Podplat) in ko se nam bo ta naša že dolgo gojena želja uresničila, se bo pričelo s pripravljanijem za ustanovitev novega zdravišča.

Kakor že objavljeno, se bo v svrhu omogočenja nameravane prezidave železniške postaje vršila to nedeljo na posestvu gospe Franciške Kilarjeve v Podplatu št. 2 vinski trgatav s plesom in šaljivo pošto. Vstopnina je naravnost malenkostna, komaj 3 Din za osebo. Da bo na razpolago prvovrstno vino (rizling 1925 in silvanec letnika 1926 in 1927) je že poskrbela naša splošno priljubljena in agilna gospa Kilarjeva, ki nam zatrjuje, da tudi izbere na jestvinah ne bo manjkalo. Veselini odsek šteje nič manj kakor 28 članov in nam to število agilnih gospodov in gospodičin jamči, da bodo vsi gosti brez izjeme prišli na svoji račun. Veselini prostor je oddaljen od železniške postaje le nekaj korakov in ker so zveze vlakov zelo ugodne, je pričakovati obilne udeležbe.

Pri tej priliki moramo javnost opozoriti tudi na to, da sta samo 10 minut od postaje Kostrivnica-Podplat oddaljena 2 vrelca, katerih lastnik je Industrialec gosp. Fran Kupnik. Oba vrelca sta moderno urejena in si bodo goste lahko naprave ogledali. Vrelca sta obzidana in nad »Kraljevim« je osmerokoten lesen paviljon, nad »Ignacijevim« pa šesterokoten zidan paviljon. Oba vrelca spadata v vrsto čistih in alkaliziranih kiselic in sta po strokovnjaškem mnenju vrelca edina reprezentativna čistih alkaliziranih kiselic v naši državi. Po svoji koncentraciji spadata ta vrelca med najjačje alkalizirane vrelce vobče. Zato je vsekakor priporočljivo ogledati si oba vrelca, kogar pot povede v naše kraje.

Hmeljski trg

Zatec, 3. oktobra. h. Danes je nakupovanje nekoliko popustilo. Povpraševanje je bilo v Zatecu, kakor tudi na deželi živahno; plačevalo se je 400 — 725 K. Zaključna tendenca je bila čvrsta.

Mariborski „muškatelec“ pred okrožnim sodiščem

Pritožba obsojenih odbornikov tajarske vinarske zadruge zavrnjena — Sodba okrajnega sodišča potrjena v polnem obsegu — Med obsojenimi dva odlična duhovnika

Maribor, 3. oktobra.

Danes je bila končno veljavno zaključena znamenita afera z mariborskim »muškatelem«, ki je upravičeno razburila ob priliki obsodbe v prvi instanci vso slovensko javnost, zlasti pa vinarske kroge. Kakor znano, so bili pred okrajnim sodiščem v Mariboru dne 23. maja obsojeni odborniki in uslužbenci »Štajerske vinarske zadruge« v Mariboru na večje in manjše kazni in globe, ker so leta 1928 sporazumno umetno priredili večjo količino muškatega vina, ki so ga prodajali mariborskim gostilničarjem kot pristno vino »muškatelec«, ne da bi to vino zares bilo muškatelec, tedaj v smislu zakona ponarejali živila v trgovini in prometu z namenom prevar, in namero ta živila pod imenom, sposobnim za prevaro, prodajali. Obsojeni so bili kletar Ivan Gerlič na 600 Din globe ali 3 dni zapore, profesor verouka na gimnaziji Al. Rezman na 300 Din globe ali 3 dni zapore, posestnik Ivan Lorbec na 2000 Din globe ali 4 dni zapore, kaplan in podravnatelj Cirilove tiskarne ter občinski svetnik Fr. Hrastelj na 1500 Din globe ali 4 dni zapore in veleposesnik Robert Košar na 3000 Din globe ali 6 dni zapore. Vsi so se proti obsodbi pritožili. Danes se je vršila zaradi tega vzkljena razprava pred okrožnim sodiščem. Obsojenec sta zagovarjala odvetnika dr. Bučar in dr. Vebler. zasebno udeleženko, bivšo uradnico zadruge Milko Pihlerjevo, ki je oviadila ponarejanje in dala tudi muškateleca preiskati, pa je zastopal odvetnik dr. Reisman. Senatu je predsedoval sodni svetnik Ivan Zemljič, votanti so bili ss. dr. Senjor, Kolšek in Tombak, državni toži-

tež dr. Hojnš.

V razpravni dvorani je bilo mnogo občinstva ter mnogi zastopniki časopisja, med njimi tudi poročevalec »Slovenca«. Zagovorniki obsojenih so izpodbijali izvedeniška mnenja, zlasti tudi verodostojnost prič zakoncev Pihler ter zahtevali izvedbo nadaljnjih, pri okrajnem sodišču odklonjenih dokazov. Zastopnik Pihlerjeve dr. Reisman pa je zlasti povdarjal, da bi morala biti zakonca Pihler, še do nedavnega voditelja raznih mariborskih katoliških organizacij, naravnost peklensko zlobna in prava ženija, ako bi hotela in si mogla vse to izmiseliti, kar je rodil proces o fabrikaciji muškatega v vinarski zadruzi. Po skoro celournem posvetovanju je predsednik senata razglasil razsodbo, s katero se vzkliz zavrača in potrjuje prva sodba v celem obsegu. V razlogih je sodišče ugotovilo, da se sodba ne naslanja samo na izpovedi izvedencev ter priči Frana in Milke Pihlerjeve, ampak na celo vrsto drugih obtežljivih dokazov kakor na bezeg in špirit, ki sta se nahajala še julija l. 1928 v kleti zadruge ter zlasti tudi na priznanje kletarja Gerliča, ki je sam priznal, da je l. 1927 s pomočjo bezga v kleti zadruge zboljševal »muškateleca«.

Popoldne se je po mestu raznesla govorica, da je mestni občinski svetnik, obsojeni kaplan Fr. Hrastelj še tekom dopokdeva glede na obsodbo položil v roke župana svoj mandat v občinskem svetu. Koliko odgovarja ta vest resnici, nismo mogli ugotoviti. Obsodba pa je neprijetno odjeknila tudi v gimnaziji, kjer poučuje obsojeni katehet Alojzij Rezman.

Žalostna zgodba o Molkovi Ančki

Mokronog, 1. oktobra.

Zgodbo o Molkovi Ančki mi je pripovedovala stara teta Zala, ki je umrla med vojno v visoki starosti blizu 100 let. — Teto Zalo smo imeli vsi otroci zelo radi, ker je znala pripovedovati zelo zanimivo. Zgodba sega nazaj v francoske čase. Skoda, da ni za njo vedel kak Jurčič, ki bi jo sigurno predelal v lepo in zanimivo povest. O tej zgodbi se je, ko sem bil še otrok, v našem trgu mnogo govorilo, danes pa jo morda pozna komaj še najstarejša generacija. Ker so vse prizadete osebe že nad 50 let mrtve, mislim, da jo lahko pričim tako, kakor sem jo slišal od tete Zale.

Ko sva se nekoč vračala s teto Zalo od žegnana na Sv. Vrhu nazaj v Mokronog, mi je pokazala na nekem mestu ob potu staro ruševino, ki je pričala, da je stala tu nekaj skromna kočica.

Vidiš, tako mi je dejala teta Zala, tu je vzel konec vsega hudega Molkova Ančka. Ona bi bila lahko najbogatejša, pa je umrla v tej-le kočici lakote, njeno truplo pa so našli po dolgem času, razjedeno od podgan.

Poprosil sem teto Zalo, naj mi še enkrat pove celo zgodbo in teta je pripovedovala: Ko so bili v naših krajih Francozje, je bil med njimi tudi mlad oficir z mlado ženo. Otrok nista imela, dasiravno sta si jih zelo želela. Bila sta dobrega srca in pri ljudeh zelo priljubljena. Posebno rada sta imela otroke.

Nekoč sta videla majhno in siromašno dekletce, ki pa je bilo zelo lepo. Zanimala sta se za dekletce in zvedela, da je sirota in da se mu godi zelo slabo. V sporazumu s sorodniki sta vzela dekletce za svoje.

Ko so morali Francozi iz naših krajev, morala sta oditi tudi prijazni oficir in njegova soproga, s seboj sta pa vzela tudi počerlenko. Od tistega časa ni nihče več čul o dekletcu in tekem dolgih let je bilo popolnoma pozabljeno.

Od tega časa je preteklo veliko let. V trgu se je med tem časom izpremenilo mnogokaj. Na Žalostni gori je takrat župnikoval župnik Kos. Nekoč je prišlo na župnika pismo iz daljne Francoske. Ker je bilo pisano v francoskem jeziku, ga župnik ni razumel. Odšel je s pismom k graščinskemu oskrbniku Marquartu, ki je bil rojen Francoz. Iz pisma sta razbrala, da je umrla v Parizu neka bogata gospa, ki je bila rojena v tem in tem kraju, ki pa nima na Francoskem nobenih sorodnikov in da pripada dedščina morebitnim sorodnikom, ki bi še živeli v njenem rojstnem kraju. Župnik je na podlagi krstnih in drugih uradnih bukev ugotovil, da je edina sorodnica, ki bi prišla za dedščino v poštev, Molkova Ančka, ki je živela bomo življenje v samotni kočici pod Sv. Vrhom.

Sedaj pa je posegel vmes s svojimi prsti

samega. Izkušnjavec je prmeotil še celo tako svetega moža, kot je bil župnik Kos, in začela sta razmišljati, kako bi se polastila bogate dedščine. Za pismo sta vedela samo župnik, oskrbnik Marquart in pa poštar. Vsi trije so se dogovorili, da se polaste bogate dedščine, Molkovo Ančko pa odpravijo s par goldinarji. Takrat se je kaj takega lahko zgodilo, je pristavila teta Zala, takrat je bilo ljudstvo še neuko in vsa učenost je bila takrat v farovžih in kancelijah. Kakor so se dogovorili, tako so napravili. Gospodje so se polastili denarja, postali so nenadoma bogati. Postavili so si hiše, ki so v trgu največje in najlepše.

Molkovi Ančki pa, ki so jo odpravili s par goldinarji, se je zdela stvar sumljiva in začelo se ji je dozdevati, da bi utegnila biti njena dedščina mnogo večja in da so jo gospodje opeharili. Zahtevala je celo dedščino, pa ni dosegla ničesar, ker gospoda so držali z bogatini. Ančka se je odločila, da gre sama na Francosko. In je res odšla.

Po nekaj mesecih se je vrnila v domači kraj. Ljudje so opazili, da je nekoliko zmešana. Pripovedovala je, kako je potovala peš na Francosko v sam Pariz. Tam da divja strašna vojska. Kri teče v potokih in ona da jo je gazila do kolen.

Zivela je zapuščenja v svoji kočici, vsakemu je pripovedovala, kako so jo gospodje ogoljufali za dedščino. Zmešana je taval okrog in živela najrevnejše življenje.

Nekoč je ni bilo dalj časa in izpregled. Našli so jo mrtvo v njeni kočici popolnoma ogolodano od podgan.

Taka je zgodba o Molkovi Ančki, kakor mi jo je pripovedovala teta Zala.

Koliko je na njej čiste resnice in koliko je pridejala ljudska fantazija, bi bilo danes težko dognati. Dejstvo pa je, da so si v zgodbi omenjeni trije gospodje v istem času zgradili tri hiše, ki so še danes najlepše in največje in v trgu in sicer stoji ena teh hiš na trgu in se nahaja v nji danes trgovina Sircel, druga je ona na Frenli, kjer je danes gostilna »Pri stari pošti« in tretja je Marquartov gradič, ki je danes lasi družine Tratarjeve.

R.P.—K.

Spopad med dvema kačama

V lipskem živalskem vrtu se je pripetilo te dni, ko so polagali hrano kačam velikankam, precej razburljiv dogodek. Pet metrov dolga mrežna kača je bila zadavila najprvo enega kunca in ga pustila ležati na tleh, da bi se spravila na drugega. Ko ga je pogoltnila, se je vrnila k prvemu. Med tem pa se je bil priplazil k temu ogromen piton in ga hotel odnesti. To je mrežno kačo tako razkačilo, da se je publikskoma ovila pitonu okoli vratu in ga začela daviti. Z velikim naporom se je posrečilo krmlilcu, da je pitona izvlekel iz tega smrtnega objema in ga spravil v drugo kletko.

Šahovski turnir v Rogaški Slatini

Današnji dan je prinesel štiri zmago, dva remija in dve prekinjeni partiji.

Rogaška Slatina, 3. okt. Rezultati današnjega XIII. kola so bili naslednji: Preziorka je zmagal po 65. potezah Jovanovića, Canal je nadvladal dr. Singerja po 62. potezah. Takacs je porazil dr. Geigerja v 52. potezah. König pa Rožiča v 30. potezah.

Remis sta ostali partiji Maroczy : Rubinstein po 16 potezah in Grünfeld : Pirc po 32. potezah.

Partija Hönlinger : Flohr je bila prekinjena. Čončala bo najbrže remis, čeprav stoji Flohr nekoliko bolje. Prekinjena je bila tudi partija Šamisch : Brinckmann v boljši poziciji za Šamisch.

Po XIII. kolu je stanje naslednje: Rubinstein 10, Grünfeld, Preziorka, Maroczy, Takacs 8 in pol, Flohr 8 (1), Pirc 8, Canal 7 in pol, Šamisch 6 in pol, Hönlinger, Brinckmann 6 (1), Geiger 5, König 4 in pol, Jovanović, dr. Singer, Rožič 2.

Jutri se igra XIV kolo.

Žalosten konec lepe ljubezni

Lepa 25-letna Rumunka Vivila, poklicna plesalka v nekem baru v Ženevi, se je bila zaljubila v 27-letnega Paula Boiffierja, sina ugledne švicarske rodbine. Pol leta sta bila srečna in vedno skupaj. Potem je morala plesalka po opravih za dva tedna v domovino. V Bukarešti je prejela od svojega prijatelja nenadno pismo: pisal ji je, da mora prekiniti z njo sleherni vez. Ni pa navedel za to nobenega vzroka. Nabrže je storil to pod vplivom sorodnikov, ki so izrabili plesalkino odsotnost, da vplivajo na lahkoživnega mladeniča. Ko se je vrnila iz Ženeve, je plesalka po zahtevajo sorodniki njenega prijatelja nujno odstranili iz Švice kjer je nezahvalna tučka. Boiffierjev je šel illeli dobre sveste. V svojem obupu je pa posegla Rumunka po skrajnem sredstvu, ki ji je dovolilo ostati v bližini ljubljene fanta. Za 300 frankov je najela slammatega ženina, rojenega Švicarja, ki je prejel plačilo in odpotoval takoj po poroki. Zdal je bila Vivila švicarska državljanka in je niso mogli izgnati. Naselila se je v Ženevi in pričela pisati pisma, oblegati telefon, obiskovati vsa gledališča in restavracije, da kjerkoli sreča nezvestega Pavla. A vse je bilo zaman. V svojem obupu je naposled kupila revolver, da se ustredi pred njegovimi očmi in na ta način dokaže svojo resno ljubezen. Ko sta se naposled sestala v baru, kjer sta se spoznala, je plesalka po natakarnju povabila Pavla k svoji mizi. Videla je, kako je odkimal z glavo v znak, da ne mara z njo govoriti. Prihodnji trenutek je ležal mrtev s prestreljeno glavo. Navzoč so izrgali Vivili revolver, ki ga si je nastavila na senco... Sodniki so dolgo moževali, ali se je zgodil umor, ali samo uboj? Vivila je prisegala, da ne ve sama, kako je vse bilo: imela je zgolj namen vzeti si življenje. Zanimivo je, da so se ugodno izrazili v morilki še sorodniki njene žrtve. Pravili so, da nikoli ni slišal Pavel njene globoke ljubezni in jo je neusmiljeno odsvolil, ker jo je smatral za prav površno bitje. Obravnava je zelo raburila mesto. Naposled je bila Vivila obsojena na pet let ječe.

Snedeni Hoston

Kot član neke cirkuške družbe se je producirao po Ameriki zamorec John Hoston, jedec, da mu ni bilo para ali kakor se takšni ljudje tam imenujejo »koncertni jedec«. Majhno sliko o njegovi snedenosti dobite, če vam naštejemo, kaj vse je spravil vase, kadar je prišla na vrsto, njegova točka. Po navadi je začel med sviranjem godbe z desetimi neupolnjenimi citronami, ki jih je radi boljše prebave zalil z več korzarjem vermuta. Temu je sledilo deset beefsteakov in osem funtov krompirja. Popil je deset litrov kisle vode, naker se je posladkal s štirimi funti siadkarij. In ko se je tako navečerjal, je stekel ob zvokih »korčnice gladijatorjev« nekolikokrat okoli mreže, kakor da bi ne bilo vse skupaj nič. Publika je bila povsem zadovoljna in ni zahtevala več. Tudi cirkuški ravnatelj mu ni delal sile. Toda častihlepni Hoston je hotel pokazati, da zna še več. K opisani večerji je dodal nekega večera — bilo je naravnost neapetito — še dva tuceta jajc z lupinami vred in je priil k vsej tej preobilici še velik kozarec cementne vode. V istem hipu so ga napadli želodčni krči in so ga prenesli naravnost k zdravniku. Toda ricinovo olje in sploh nobeno olje na svetu ne more razstopiti cementa in tako je Hoston umrl na posledica svoje požrešnosti.

Tolmači, vodiči in pohajči

V Vatikanskem mestu je izšel razglas, da se mora vsak tolmač in vodič na ozemlju papeže države podvržiti javni skušnji, po kateri se mu izda uradno potrdilo, da je za ta poklic sposoben. Za tiste, ki bi se zanašali na šli v vatikanskem mestu brez listine a v tem poslu, je predvidena denarna globa do 4000 lir. Pohajči pa bodo kaznovani na ozemlju papeške države z ječo do 6 mesecev in z globo do 9000 lir.

Nevidne reke

Sovjetska znanstvena ekspedicija, ki raziskuje kazakstanske stepe, je odkrila tam nevidne reke, namreč takšne, ki tečejo pod zemljo. Nekatere se vijejo v neznatni globini in jih bodo izkoristili za namakovanje step, kar bi bilo velikanskega gospodarskega pomena.

Na obroke!

Oblačilnica „Ilirija“ vodi!!!

Največja izbira

Najboljše blago

Najnižje cene

Najdaljši rok odplačevanja

Zahtevajte vzorec!

Zahtevajte poset potnikal

11577

Oblačilnica „Ilirija“, Ljubljana

Mestni trg 17/l. Telefon 28-25.